

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Sociologie

Varianta 7

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÉTEL

(30 punct)

Îrja a vizgalapra a helyes válasznak megfelelő betűjelet! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. A nukleáris családot:
 - a. nagyszülők, szülők és gyerekek alkotják
 - b. legalább három generációhoz tartozó rokonok alkotják
 - c. szülők és gyerekek alkotják
 - d. egyetlen személy alkotja
2. Az isten és természetfeletti erőkkel kapcsolatos emberi hiedelmek és viselkedésmódok összessége:
 - a. a vallás
 - b. a társadalmi intézmény
 - c. a proszociális magatartás
 - d. az interperszonális kapcsolatok
3. Az ellenzéki politikai pártok olyan funkciókat töltenek be, mint:
 - a. a hatalom megőrzése, hogy tagjai között előnyöket biztosítson és osszon szét
 - b. a kormány által kezdeményezett politikákra alternatívákat javasolni
 - c. a hatalmon lévő kormánypárt támogatása
 - d. a polgároknak a közösségi életben való önkéntes részvételre való nevelése
4. Az egyén a kortárs társadalomba való élethez és fejlődéshez szükséges viselkedésmódjait elsajátíthatja:
 - a. az iskola keretében az elsődleges szocializációs szakasz során
 - b. a civil szervezetekben, azok társadalmi integrációs funkciójának hatására
 - c. a családban, ennek szocializációs funkciójának hatására
 - d. az államban, a demokráciaellenes értékek támogatásával
5. A hatalom szavazással történő átruházása a következő elv kifejeződése:
 - a. képviseleti kormányzat
 - b. esélyegyenlőség
 - c. az emberi jogok tiszteletben tartása
 - d. politikai centralizmus
6. A társadalom szintjén az egyház:
 - a. egy védelmi intézmény
 - b. a magánélet egy intézménye
 - c. az állam negyedik hatalma
 - d. egy vallási intézmény
7. A formális oktatást biztosító intézmények:
 - a. az iskolák
 - b. a vállalkozások
 - c. a média
 - d. a sportklubok
8. A politikai pluralizmus sajátja:
 - a. a totalitárius államnak
 - b. a diktatórikus rendszernek
 - c. a demokratikus államnak
 - d. az egypártrendszeres rendszernek
9. A civil szervezetek:
 - a. formális és nonprofit szervezetek
 - b. gazdasági és profitorientált szervezetek
 - c. köz- és profitorientált szervezetek
 - d. informális és nyereséges szervezetek

10. Az iskola elsődleges funkciója:

- a. nonformális tevékenységek szervezése
- b. a gazdasági szereplőkkel való kapcsolatok kialakítása
- c. az oktatási rendszer zavarainak támogatása
- d. a társadalmi beilleszkedést támogató személyiségformálást és -fejlesztést

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban a szocializáció jellemzőire vonatkozó fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűjeleinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

- | | |
|-----------------------------|--|
| a. Elsődleges szocializáció | 1. Az új normák elsajátításának, valamint egymással korrelált státuszok és szerepek megszerzésének igénye vezérli az élet során. |
| b. Másodlagos szocializáció | 2. Az egyénnek a társadalmi struktúrán belüli pozíciója vagy rangja, amelyen keresztül társadalmi identitása dinamikailag meghatározódik. |
| c. Deszocializáció | 3. Ez egy személy vagy csoport azon képessége, hogy beilleszkedjen a társadalomba, lehetővé téve az egyén számára, hogy társadalmi lénné váljon. |
| d. Szociabilitás | 4. A személy fizikai és társadalmi elszigetelését feltételezi, a korábban megtanult viselkedésminták kiküszöbölése érdekében történő bizonyos társadalmi kontextusból való eltávolítása révén. |
| | 5. A család befolyása alatt áll, és magába foglalja a nyelv és a beszéd elsajátítását, az értékek közvetítését és az első társadalmi interakciók gyakorlását. |

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen a következő szövegrészt:

A szociológia, mint tudomány legitimitása bizonyos módszerek, a társadalmi jelenségek és tények vizsgálatát segítő módok meglétéhez kötött. A kutatási módszertan rendeltetése a tudományos tanulmányok irányítása és az eredmények ellenőrzésére szolgáló lehetőség biztosítása. A módszer, ami magába foglalja a technikákat, eljárásokat, eszközöket, szabályokat és elveket, fontos szerepet játszik egy jó kutatás kivitelezésében. A társadalom tanulmányozásához a szociológiai kutatás egyaránt használ saját és más tudományoktól kölcsönzött módszereket.

A fenti szöveg alapján válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- 1. Fogalmazza meg a szöveg alap gondolatát! **2 pont**
- 2. Magyarozza meg körülbelül fél oldalas terjedelemben a szövegben megemlített két szociológiai fogalom interakcióba lépésének sajátos módját! **10 pont**
- 3. Érveljen azon hipotézis mellett vagy ellen, mely szerint: *a mintavételezés az erőforrás-takarékos kutatás előnye.* **3 pont**
- 4. Mutassa be a médiának a fiatalok társadalmi beilleszkedését elősegítő információk közvetítésében játszott szerepére vonatkozó álláspontját! **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- 1. Határozza meg a *csoportkohézió* fogalmát! **4 pont**
- 2. Említse meg a *nyomásgyakorló csoport* két jellemzőjét! **6 pont**
- 3. Mutasson be, körülbelül fél oldalas terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja, egy összefüggést a *formális kapcsolatok és státuszközi konfliktus* fogalmai között! **10 pont**
- 4. Példázza annak módját, ahogyan az *egyének közötti személyes interakció információgazdagabb, mint az elektronikus kommunikáció bármely formája.* **4 pont**
- 5. Érveljen körülbelül tíz soros terjedelemben azon kijelentés mellett, miszerint: *a kommunikációs technológiák és a globális gazdasági piac együttes és konvergens nyomása alatt a társadalmi kapcsolatok új típusa alakul ki.* **6 pont**